

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui
Gerb. Andriui Palioniui

2026-04-13 Nr. 1.03-0140
Į 2026-04-09 el. laišką

DĖL ENERGETINIŲ IŠTEKLIŲ KAINŲ POVEIKIO ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUI

Žemės ūkio rūmai, atsižvelgdami į Žemės ūkio ministerijos prašymą įvardinti probleminius sektorius, kuriuos įtakoja energetiniai ištekliai, apibendrinę savo narių pateiktą informaciją, teikia informaciją apie energetinių išteklių kainų poveikį žemės ūkio sektoriams.

Žemės ūkio sektorius yra itin priklausomas nuo energijos išteklių – dyzelino, gamtinių dujų ir elektros energijos, kurių kainų svyravimai daro tiesioginę įtaką gamybos sąnaudoms, produkcijos savikainai ir ūkių ekonominiam stabilumui.

Augalininkystės sektoriuje (įskaitant grūdų ir ekologinius ūkius) didžiausią įtaką daro dyzelino kainos, nes jos lemia pagrindinių technologinių procesų – žemės dirbimo, sėjos, pasėlių priežiūros ir derliaus nuėmimo – kaštus. Taip pat reikšmingos yra dujų kainos, naudojamos produkcijos džiovinimui ir perdirbimui. Pažymėtina, kad šiame sektoriuje taip pat naudojamas žymėtas (vadinamasis „raudonas“) dyzelinas, skirtas grūdų džiovinimo procesams, todėl jo kainų pokyčiai turi tiesioginį poveikį ūkių sąnaudoms. Svarbu ir tai, kad ekologiniuose ūkiuose kuro poreikis yra didesnis dėl intensyvesnio mechaninio dirbimo, todėl šie ūkiai yra itin jautrūs energijos kainų pokyčiams.

Gyvulininkystės sektoriuje energijos išteklių poveikis labiausiai pasireiškia tiek per pašarų gamybos grandinę, tiek ir per tiesioginius gamybos procesus ūkiuose. Dyzelinas naudojamas žolynų atnaujinimui, pašarų ruošimui, transportavimui ir kitiems mechanizuotiems darbams. Pašarų paruošimas sudaro reikšmingą sąnaudų dalį, todėl kuro kainų augimas tiesiogiai didina produkcijos savikainą ir mažina ūkių finansinį stabilumą. Pažymėtina ir tai, kad šiame sektoriuje reikšmingą vaidmenį atlieka ir elektros energija, kuri naudojama gyvulininkystės ūkių technologiniuose procesuose – melžimo įrenginiuose ir robotuose, pieno aušinimo sistemose ir pan. Dėl to elektros energijos kainų svyravimai daro tiesioginį poveikį veiklos sąnaudoms ir gali reikšmingai paveikti ūkių konkurencingumą bei veiklos tęstinumą.

Daržininkystės, uogininkystės ir sodininkystės sektoriuose energijos išteklių kainos daro reikšmingą įtaką tiek gamybos procesams, tiek ir produkcijos realizavimui. Intensyvūs sezoniniai darbai reikalauja nuolatinio technikos naudojimo, o dėl ribotų sandėliavimo galimybių produkcija dažnai transportuojama tiesiogiai iš ūkių, todėl didėja logistikos sąnaudos ir priklausomybė nuo kuro kainų. Pažymėtina, kad šiuose sektoriuose taip pat reikšminga yra elektros energija, naudojama produkcijos laikymo infrastruktūroje – šaldymo, vėdinimo, rūšiavimo, pakavimo bei kituose sandėliavimo procesuose.

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

Šiltnamių sektorius yra vienas jautriausių energijos kainų pokyčiams, nes čia didelę sąnaudų dalį sudaro gamtinės dujos ir elektros energija, naudojamos šildymui ir mikroklimate palaikymui. Be tiesioginio poveikio, kuro kainų augimas didina ir dujų bei elektros kainas, todėl šis sektorius patiria kompleksinį energetinį spaudimą. Taip pat reikšmingi išlieka logistikos kaštai dėl greito produkcijos realizavimo poreikio.

Apibendrinant, visuose žemės ūkio sektoriuose energijos išteklių kainų augimas tiesiogiai didina gamybos sąnaudas, mažina konkurencingumą ir kelia didžiausius iššūkius smulkiems bei vidutiniams ūkiams.

Siekiant sušvelninti šių veiksnių poveikį, siūlome:

- Užtikrinti stabilų lengvatinio akcizo taikymą žemės ūkyje naudojamam dyzelinui bei peržiūrėti jo normatyvus, atsižvelgiant į skirtingų sektorių specifiką;
- Svarstyti laikinas kompensacijas dėl staigaus energijos išteklių kainų augimo, ypač energijai imliausiuose sektoriuose;
- Plėsti finansinių priemonių prieinamumą, ypač smulkiems ir vidutiniams ūkiams, įtraukiant kooperatyvus;
- Skatinti investicijas į energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančius energijos šaltinius;
- Numatyti investicines priemones, sudarančias palankias sąlygas ūkiams investuoti į atsinaujinančią energiją (saulės ir vėjo elektrines), elektros energijos kaupimo sprendimus bei, esant poreikiui, elektros energijos gamybos įrenginius (generatorius), siekiant užtikrinti ūkių veiklos tęstinumą ekstremalių situacijų metu;
- Skatinti ūkių energetinį savarankiškumą, sudarant prielaidas kiekvienam ūkiui turėti nepriklausomą energijos apsirūpinimo šaltinį.

Pagarbiai

Direktorius

Sigita Dimaitis